

Poděkování

Děkuji mnohokrát Nadačnímu fondu proti korupci, jenž mi svojí finanční i morální podporou umožnil tuto publikaci vydat. Vedení fondu projevilo jako jediná instituce v ČR pochopení pro význam metodicko-didaktické učebnice pro profesionální přípravu učitelů v době, kdy se mění struktura naší a evropské společnosti a výuku společenských věd je nutno inovovat podle potřeb doby. Tuto podporu považuji za příklad porozumění pro reálné potřeby školní výuky a velkou pomoc ve výchově mládeže k aktivnímu občanství. Děkuji také Center of International Educational Exchange, UK, Praha, svému zaměstnavateli, za odbornou pomoc, vstřícnost a porozumění pro moji práci.

PhDr. Marie Homarová

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ VE VÝUCE SPOLEČENSKOVĚDNÍCH PŘEDMĚTŮ

Pouze národ dobře informovaných občanů, kteří znají cenu svých práv, nemůže být zotročen. Jenom tam, kde převládá nevědomost, vzniká tyranie.

B. Franklin

Obsah:

Spočenskovědní předměty, jejich postavení a úloha ve škole	str. 1- 3
Cíle a jejich kategorizace, rozhodovací procesy	str. 3 - 8
Strategické a metodické postupy ve výuce a výchova k občanství	str. 8 - 63
Evaluace jako součást výchovy k demokracii	str. 63 - 73
Závěr	str. 74 - 75
Příloha a praktické ukázky	str. 75 - 103

SPOLEČENSKOVĚDNÍ PŘEDMĚTY, JEJICH POSTAVENÍ A ÚLOHA VE ŠKOLE

Bez osobní odvahy a odpovědnosti nelze dělat politiku opravdovou, demokratickou a lidovou.

Tomáš G. Masaryk

Spočenskovědní předměty ve škole - dějepis, dějiny umění, politická, ekonomická a kulturní studia, a další humanitní discipliny, formují socio-politickou identitu občanů na národní úrovni, dnes i na úrovni evropské a mezinárodní. Je nesporné, že velký vliv na občanskou přípravu příslušníka každého státu mají učitelé těchto předmětů. Pod jejich vedením si budoucí občané osvojují nejen vědomosti, ale také **intelektuální dovednosti**, které spoluvytvářejí jejich postoje a stanoviska k vlastní zemi, ke společným hodnotám národního a evropského dědictví, ke spoluobčanům i k sobě samému. Proto je **kvalitní příprava budoucích občanů** i jejich učitelů **prioritou v každé demokratické společnosti**. Dnes, v době formování **multikulturní společnosti**, význam občanského vzdělávání narůstá. Proto filosofové, psychologové, historikové a didaktici humanitních předmětů věnují pozornost problému jak **inovovat výuku společenských věd**, aby se stala **do budoucna občanskou funkcí**. Na rozdíl od minulých století, kdy bylo vzdělání založeno na národní a etnické identitě, se v současnosti výuka společenských věd mění podle potřeb společnosti. **Demokratické občanství** a důstojný život každého občana v multikulturní společnosti se stává potřebnou, formuje se nově i **identita** občanů evropských států. Proto je zapotřebí přizpůsobit školní výuku společenským a ekonomickým potřebám. Do budoucna je nutno počítat s tím, že **identita bude založena na občanství**, nikoliv na národnosti a etnickém původu. Stále významnější úlohu začíná dnes hrát v občanství obsah a pojetí výuky